

Sayı: 33602 16 Eylül 2020 Saat: 10:00

## Sektör Bilançoları, 2019

### Sektör bilançoları ilk kez idari kayıtlara dayalı olarak 2009-2019 yılları için üretildi

Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın ortak çalışması neticesinde Sektör Bilançoları daha kapsamlı bir biçimde yeniden kamuoyuna sunulmuştur. En son 2016 yılında TCMB tarafından yapılan çalışmada anket yoluyla 8 bin 721 girişimin verileri derlenirken, idari kayıtlar üzerinden yapılan 2019 yılı çalışmasında ise bilanço esasına göre defter tutan 730 bin 221 girişimin kayıtları esas alınmıştır. Sektör Bilançoları Araştırması'nın mevcut kapsamı, Kurumumuzca yayımlanan yıllık sanayi ve hizmet istatistiklerinin ciro büyüklüğü ile kıyaslandığında yaklaşık olarak %86'lık bir temsil payına sahip firmalardan oluşmaktadır.

Dönem olarak 2009-2019 yıllarını kapsayan bu çalışmada, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından derlenen gelir tablosu ve bilanço kayıtları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlanan istihdam verisi ve Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi kayıtlarından derlenen kredi bakiyeleri kullanılmıştır.

### En fazla firma toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe yer aldı

Firma sayısının sektörlere göre dağılımında, toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü 225 bin 790 ile en başta yer aldı.

### Ekonomik faaliyetlere göre temel göstergeler, 2019

NACE, Rev. 2 Kısım	Girişim sayısı <sup>(2)</sup>		Girişim Türü			
	Sayı	Pay (%)	Limited şirket	Anonim şirket	Kooperatif	Diğer <sup>(1)</sup>
<b>Toplam</b>	<b>730 221</b>	<b>100,0</b>	<b>590 510</b>	<b>118 497</b>	<b>10 743</b>	<b>10 471</b>
A-Tarım, ormancılık ve balıkçılık	10 270	1,4	7 556	1 692	953	69
B-Madencilik ve taş ocakçılığı	5 439	0,7	3 793	1 588	3	55
C-İmalat	114 566	15,8	93 094	21 056	183	233
D-Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	8 093	1,1	2 540	5 485	31	37
E-Su temini;kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2 170	0,3	1 575	525	17	53
F-İnşaat	115 824	15,9	92 867	17 050	2 952	2 955
G-Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	225 790	30,9	195 631	27 934	1 366	859
H-Ulaştırma ve depolama	41 050	5,6	31 397	4 586	4 630	437
I-Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	41 296	5,7	31 403	6 816	107	2 970
J-Bilgi ve iletişim	22 599	3,1	14 832	7 550	3	214
L-Gayrimenkul faaliyetleri	12 616	1,7	8 761	3 363	378	114
M-Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	57 752	7,9	46 420	10 737	18	577
N-İdari ve destek hizmetleri faaliyetleri	32 044	4,4	26 554	4 941	29	520
P-Eğitim	13 273	1,8	10 600	2 098	25	550
Q-İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16 598	2,3	14 378	1 972	5	243
R-Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	4 724	0,6	3 639	691	33	361
S-Diğer hizmet faaliyetleri	6 117	0,8	5 470	413	10	224

(1) Adi ortaklık, kolektif şirket, iş ortaklığı, komandit şirket vb.

(2) Bilanço esasına göre defter tutan girişimler kapsama alınmıştır.

### İmalat sektörünün toplam girişim sayısı içindeki payı 2019 yılı için %15,8 olarak gerçekleşti

İmalat sektöründe alt sektörlerin toplam girişim sayısı içindeki payları incelendiğinde sırasıyla fabrikasyon metal ürünleri imalatı

%12,3, gıda ürünleri imalatı %11,3 ve giyim eşyalarının imalatı %9,3 ile ilk üç sırayı almışlardır.

## İmalat dışı sektörlerin toplam girişim sayısı içindeki payı 2019 yılı için %84,2 olarak gerçekleşti

İmalat dışı sektörlerde alt sektörlerin toplam girişim sayısı içindeki payları incelendiğinde toptan ticaret %17,8, ikamet amaçlı bina inşaatı %11,4 ve perakende ticaret %10,4 ile ilk üç sırayı almışlardır.

## En büyük aktif büyüklük imalat sektöründe oluştu

Firmaların toplulaştırılmış bilançosuna göre, 2019 yılında toplam aktif büyüklüğü 8 trilyon 591 milyar 115 milyon TL, kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar toplamı ise 6 trilyon 115 milyar 484 milyon TL olurken, öz kaynakların toplamı 2 trilyon 475 milyar 631 milyon TL oldu.

İmalat sektörü 2 trilyon 330 milyar 829 milyon TL aktif büyüklüğü ile tüm sektörler arasında en önde geldi. Aktif büyüklüğünde ikinci sırayı 1 trilyon 809 milyar 262 milyon TL ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü aldı. Öz kaynaklar bakımından imalat sektörü 792 milyar 685 milyon TL ile ilk sırada yer alırken, onu sırasıyla 492 milyar 819 milyon TL ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü, 358 milyar 650 milyon TL ile de mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü takip etti.

## Ekonomik faaliyetlere göre bilanço, 2019

NACE, Rev. 2 Kısım	Aktif			Pasif			
	Dönen varlıklar	Duran varlıklar	Toplam	Kısa vadeli yükümlülükler	Uzun vadeli yükümlülükler	Öz kaynaklar	Toplam
Toplam	4 979 162	3 611 956	8 591 115	3 922 357	2 193 127	2 475 631	8 591 115
A-Tarım, ormancılık ve balıkçılık	31 606	21 187	52 793	26 878	8 062	17 853	52 793
B-Madencilik ve taş ocakçılığı	64 334	98 395	162 729	50 131	53 572	59 026	162 729
C-İmalat	1 559 169	771 660	2 330 829	1 064 008	474 136	792 685	2 330 829
D-Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	186 939	441 031	627 970	201 485	281 510	144 975	627 970
E-Su temini;kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	14 552	8 256	22 808	11 703	4 165	6 940	22 808
F-İnşaat	861 960	382 134	1 244 094	677 226	320 096	246 772	1 244 094
G-Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1 420 680	388 582	1 809 262	1 071 350	245 093	492 819	1 809 262
H-Ulaştırma ve depolama	207 144	396 345	603 489	203 922	297 574	101 993	603 489
I-Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	88 798	147 483	236 281	99 223	94 791	42 267	236 281
J-Bilgi ve iletişim	117 733	115 874	233 607	83 200	53 893	96 514	233 607
L-Gayrimenkul faaliyetleri	57 232	156 169	213 401	53 920	110 201	49 280	213 401
M-Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	218 255	551 893	770 148	226 648	184 850	358 650	770 148
N-İdari ve destek hizmetleri faaliyetleri	93 923	68 888	162 811	90 803	36 216	35 792	162 811
P-Eğitim	17 399	20 326	37 725	23 808	7 644	6 273	37 725
Q-İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	26 486	32 970	59 456	24 590	16 016	18 850	59 456
R-Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	8 235	8 383	16 618	8 691	4 349	3 578	16 618
S-Diğer hizmet faaliyetleri	4 718	2 378	7 096	4 770	961	1 365	7 096

## İmalat sektörünün 2019 yılında toplam aktif içindeki payı %27,1 ve öz kaynaklar içindeki payı %32 olarak gerçekleşti

İmalat sektörünün alt sektörleri incelendiğinde sırasıyla gıda ürünleri imalatı aktif içindeki payı %12,2 öz kaynak içindeki payı %12,3, tekstil ürünleri imalatı aktif içindeki payı %9,9 öz kaynak içindeki payı %10,2 ve ana metal sanayi aktif içindeki payı %9,4 öz kaynak içindeki payı %9,1 ile ilk üç sırayı almışlardır.

## İmalat dışı sektörlerin 2019 yılında toplam aktif içindeki payı %72,9 ve öz kaynaklar içindeki payı %68 olarak gerçekleşti

İmalat dışı sektörlerin alt sektörleri incelendiğinde toptan ticaret sektörü aktif içindeki payı %20,1 öz kaynaklar içindeki payı

%21, bina inşaatı aktif içindeki payı %11,9 öz kaynaklar içindeki payı %8,3, Idare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri aktif içindeki payı %10,4, öz kaynaklar içindeki payı %19,1, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım aktif içindeki payı %10, öz kaynaklar içindeki payı %8,9 olarak gerçekleşmiştir.

## Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü en yüksek net satış gelirine sahip oldu

Firmaların toplulaştırılmış gelir tablosu verisine göre 2019 yılında toplam brüt satış 8 trilyon 164 milyar 86 milyon TL, net satışlar ise 7 trilyon 778 milyar 637 milyon TL oldu. Yurtdışı satışlarda imalat sektörü 722 milyar 552 milyon TL ile ilk sırada yer aldı. Net satış gelirinde en fazla geliri 3 trilyon 289 milyar 112 milyon TL ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü elde etti.

## En yüksek net kar imalat sektöründe; en çok net zarar eğitim sektöründe oldu

Firmaların toplulaştırılmış gelir tablosu verisine göre, 2019 yılında sektörlerin toplulaştırılmış dönem net karı 249 milyar 333 milyon TL olarak gerçekleşti. İmalat sektörü 118 milyar 249 milyon TL ile en yüksek net kar elde eden sektör oldu. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü 42 milyar 95 milyon TL; mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ise 21 milyar 10 milyon TL net kar elde etti. Eğitim sektörü 2019 yılını 1 milyar 402 milyon TL ve gayrimenkul sektörü 1 milyar 240 milyon TL net zarar ile tamamladı.

## Ekonomik faaliyetlere göre gelir tablosu, 2019

NACE, Rev. 2 Kısım	Brüt satışlar				Net satışlar	Faaliyet karı veya zararı (-)	Dönem net karı veya zararı (-)
	Yurt içi satışlar	Yurt dışı satışlar	Diğer gelirler	Toplam			
<b>Toplam</b>	<b>6 476 227</b>	<b>1 546 182</b>	<b>141 677</b>	<b>8 164 086</b>	<b>7 778 637</b>	<b>442 998</b>	<b>249 333</b>
A-Tarım, ormancılık ve balıkçılık	36 754	6 080	773	43 607	41 949	2 160	842
B-Madencilik ve taş ocaklığı	54 090	10 223	1 673	65 986	64 727	11 742	9 413
<b>C-İmalat</b>	<b>1 799 381</b>	<b>722 552</b>	<b>31 053</b>	<b>2 552 986</b>	<b>2 395 215</b>	<b>190 594</b>	<b>118 249</b>
D-Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım	368 071	2 511	9 881	380 463	345 181	47 658	16 581
E-Su temini;kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	18 494	1 676	325	20 495	20 316	945	199
F-İnşaat	431 777	31 531	10 316	473 624	469 987	29 273	18 152
G-Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2 856 409	530 889	58 368	3 445 666	3 289 212	93 356	42 095
H-Ulaştırma ve depolama	269 005	173 484	11 203	453 692	448 239	18 816	4 332
I-Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	136 029	3 462	3 995	143 486	141 194	13 480	3 495
J-Bilgi ve iletişim	144 144	15 526	1 472	161 142	146 645	13 896	11 584
L-Gayrimenkul faaliyetleri	31 127	428	1 372	32 927	31 740	6 717	- 1 240
M-Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	93 244	8 424	4 071	105 739	103 965	4 561	21 010
N-İdari ve destek hizmetleri faaliyetleri	150 262	37 768	4 023	192 053	189 931	6 055	3 230
P-Eğitim	24 834	336	958	26 128	25 135	- 739	- 1 402
Q-İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	47 884	980	1 651	50 515	49 816	4 166	1 389
R-Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	8 611	171	240	9 022	8 900	237	1 401
S-Diğer hizmet faaliyetleri	6 111	141	303	6 555	6 485	81	3

## İmalat sektörünün toplam dönem net karı içindeki payı 2019 yılı için %47,4 olarak gerçekleşti

İmalat sektöründe alt sektörlerin toplam dönem net karı içindeki payları incelendiğinde sırasıyla gıda ürünleri imalatı %12,6, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı %9,7 ve ana metal sanayi %8,5 ile ilk üç sırayı almışlardır.

## Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü toplam dönem net karı içindeki payı 2019 yılı için %16,9 olarak gerçekleşti

Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe alt sektörlerin dönem net karı içindeki payları incelendiğinde toptan ticaret %77,1, perakende ticaret %16,5, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti %6,4 olarak gerçekleşti.

## İnşaat sektörü toplam dönem net karı içindeki payı 2019 yılı için %7,3 olarak gerçekleşti

İnşaat sektöründe alt sektörlerin dönem net karı içindeki payları incelendiğinde bina dışı yapıların inşaatı %60,9, bina inşaatı %27,1 ve özel inşaat faaliyetleri %6,4 olarak gerçekleşti.

## Yurtdışı satışlarda alt sektörlerde incelendiğinde, 2019 yılında toptan ticaret %31,1 ile ilk sırayı almıştır

Toptan ticaretten sonra sırasıyla motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı %8,7, ana metal sanayi %6 ve hava yolu taşımacılığı %5,9 olarak gerçekleşmiştir.

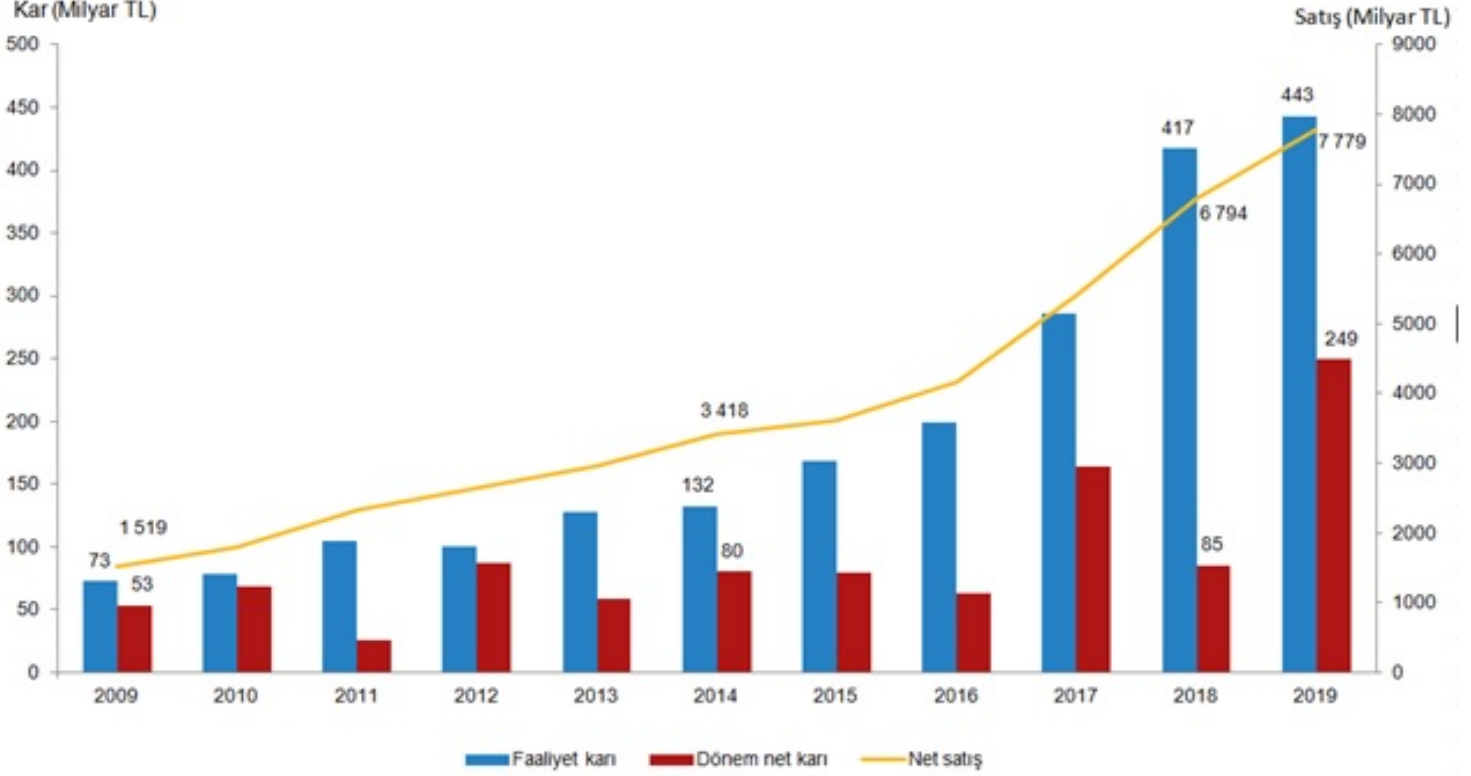
## Yurtiçi satışlarda alt sektörlerde incelendiğinde, 2019 yılında toptan ticaret %26,7 ilk sırayı almıştır

Toptan ticaretten sonra sırasıyla perakende ticaret %8,8, elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim dağıtım %4,9 ve gıda imalatı %4,1 olarak gerçekleşmiştir.

## 2019 yılında firmaların faaliyet karı ve dönem net karı artmıştır

Kapsamımızdaki tüm firmaların dönem net karı 249 milyar 333 milyon TL, toplam faaliyet karı 442 milyar 997 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

### Net satış, faaliyet karı, dönem net karı yıllara göre gelişimi (Milyar TL), 2009-2019





## AÇIKLAMALAR

Sektör Bilançoları, 2019 çalışması için Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından hazırlanmış tablolara <http://www3.tcmb.gov.tr/sector/2020> linkinden ulaşabilirsiniz.



Teknik bilgi için: SEFA ÇAKIR  
Telefon: +90 312 454 82 35  
e.posta: sefa.cakir@tuik.gov.tr

Bilgi talebi için: Bilgi Dağıtım Grubu  
Telefon: +90 312 454 72 56  
e.posta: bilgi@tuik.gov.tr

 /tuikbilgi  
 /tuikbilgi